

Salvem el Servei Comunitari

Centre Promotor d'ApS¹

El Servei Comunitari, implantat l'any 2015 com a requisit per a l'alumnat de 3r o 4t d'ESO, promou la competència social i ciutadana mitjançant accions reals de servei a la comunitat. Tot i els seus beneficis, avui corre el risc d'anar-se morint lentament. Sense un impuls decidit, es perdrà tot el seu potencial transformador. Per això, fem una crida a revitalitzar-lo i garantir que segueixi sent una experiència educativa significativa, arrelada al territori i compromesa amb la comunitat.

El Servei Comunitari és una acció educativa que el Departament d'Educació va implantar amb caràcter obligatori l'any 2015 per a l'alumnat de tercer o quart d'ESO, tal com estableix l'article 16 del [Decret 187/2015](#) i posteriorment ratificat en l'article 11 del [Decret 175/2022](#) d'ordenació dels ensenyaments². El seu objectiu és desenvolupar la competència social i ciutadana implicant els estudiants en una activitat real de servei a la comunitat que els permeti aprendre competències i continguts curriculars de les matèries on quedi inscrita l'experiència. Estem davant d'una activitat que, aplicant una metodologia d'aprenentatge servei, combina processos d'aprenentatge curricular i d'autèntica intervenció cívica que permet als participants formar-se alhora que treballen sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

Això és el que passa quan un grup classe s'implica en la promoció de la donació de sang i realitza una campanya de comunicació tot usant competències lingüístiques; o apadrina un indret significatiu de la seva ciutat, en fa una recerca històrica i ho explica a

¹ Signen pel Centre Promotor d'ApS: Anna Escofet, Xus Martín, Jordi Calvet, Brenda Bär, Fàtima Avilés, Roser Batlle, Martí Boneta, Carme Bosch, Laura Campo, Teresa Climent, Queca Criach, Susagna Escardíbul, Mireia Esparza, Miquel Àngel Essomba, Pilar Folgueiras, Mariona Graell, Marina López, Pilar Manzano, Maria Marcos, Maite Martínez, Montse Montanyà, Maria José Pérez, Jordi Puche, Josep Puig, Blanca Romañá i Maria Vilàs.

² [DECRET 187/2015, de 25 d'agost, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació secundària obligatòria i DECRET 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica.](#)

grups de visitants; o es troba en el CAP amb persones grans a qui ajuden a fer exercicis físics i conversen sobre temes d'interès mutu i ho fan tot aprenent biologia, cura de la salut i gaudint dels valors de la relació intergeneracional. I així amb tants i tants exemples diferents, que podeu consultar en l'apartat de [models transferibles](#) del Departament d'Educació o del [banc d'experiències](#) del Centre Promotor d'ApS.

No disposem de dades actuals sobre la implementació del Servei Comunitari, però les corresponents al curs [2018-2019](#) eren força positives. Tot i evidenciar aspectes encara no assolits, oferien una perspectiva esperançadora. Després va arribar la pandèmia i, tot i que es van dur a terme experiències molt imaginatives, va suposar una aturada i un retrocés del qual sembla que no ens hem recuperat. Avui l'estat emocional no és d'optimisme. Sense dades actualitzades, diagnosticar la situació actual és difícil. Tot i això, la percepció de retrocés i de pèrdua d'impuls no es pot ignorar. Hi ha experiències i algunes de molt reeixides, però en conjunt el Servei Comunitari sembla abocat a esdevenir un tràmit burocràtic, una activitat de servei sense vinculació curricular o simplement una activitat residual. Si continuem així no desapareixerà, però quedarà condemnat a la decadència, encara que els centres tinguin l'obligació de programar-lo. Ens agradaria equivocar-nos i no volem entretenir-nos en queixes, simplement volem proposar-vos i proposar-nos un objectiu compartit: No deixar morir el Servei Comunitari!

Ens semblaria un error permetre-ho per diferents motius. Primer, perquè és una estratègia òptima per desenvolupar la competència social i ciutadana. No es queda en simples paraules i reflexions, sinó que parteix d'una acció compromesa realitzada en la mateixa realitat. Allò que es viu en *cos i ànima* produeix un impacte educatiu inigualable. Això tots ho sabem i ho hem vist. Però, a més, té altres efectes educatius que s'han pogut anar constatant: milloren els resultats acadèmics, millora el clima de convivència en els centres i millora l'autopercepció de l'alumnat, que es veu apoderat, participatiu, curós, altruista i compromès. També en surten beneficiats els centres, que són percebuts com a institucions més arrelades, obertes i implicades en tasques positives per a la comunitat.

A més, des d'una altra perspectiva, el Servei Comunitari també representa una oportunitat valuosa per establir vincles entre centres docents i entitats socials, afavorint un enriquiment mutu que reforça el teixit cívic i educatiu. Contribueix a ampliar l'abast

de l'educació i anar més enllà de l'escola, connectant-la amb la comunitat, construint una veritable ciutat educadora i fomentant la presa de consciència, tant dels joves sobre els problemes de la comunitat, com dels adults sobre la força transformadora de l'alumnat. Un veritable pla de convivència ciutadana.

Aquests i altres resultats positius del Servei Comunitari han sigut explícitament reconeguts per la UNESCO en l'obra [*Reimaginem junts els nostres futurs. Un nou contracte social per a l'educació*](#). En el document, es recomana aquesta metodologia com a idònia per promoure el que avui necessita la humanitat: una manera d'enfrontar-se als reptes globals mitjançant la cooperació, la solidaritat i el treball real i interdisciplinari. Ara que un organisme com la UNESCO ho promou, seria una llàstima permetre'n la decadència a casa nostra. I finalment, apel·lant a un orgull positiu, també seria lamentable deixar esllanguir el Servei Comunitari quan Catalunya ha estat pionera en la seva implantació.

Al menys per aquests motius, fem una crida al Departament d'Educació, que va tenir la valentia d'incorporar-lo al currículum, però també a les Diputacions, als Municipis, a les entitats socials i al món educatiu perquè donin un nou impuls al Servei Comunitari. Per la nostra part, hi contribuïrèiem en tot allò que ens sigui possible.